

ใบความรู้ที่ 6: สังคมและศาสนา – วิถีชีวิตของคนสุโขทัย

โครงสร้างสังคม

สังคมสุโขทัยแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้:

ลำดับ	กลุ่มบุคคล	บทบาทหน้าที่
1	กษัตริย์และเชื้อพระวงศ์	ผู้ปกครองสูงสุด ดูแลทุกข์สุขของราษฎร
2	ขุนนางและเจ้าเมือง	ช่วยบริหารบ้านเมือง ปกครองหัวเมืองต่างๆ
3	พระสงฆ์	ที่ปรึกษาทางจิตวิญญาณ สืบทอดพระพุทธศาสนา
4	พ่อค้าและช่างฝีมือ	ประกอบการค้าและผลิตสินค้าต่างๆ
5	ชาวนาและเกษตรกร	กลุ่มประชากรส่วนใหญ่ ผลิตอาหารเลี้ยงสังคม
6	ทาส	มีจำนวนน้อย เกิดจากการขายตัวหรือเป็นเชลยศึก

วิถีชีวิตประจำวัน

- ****ที่อยู่อาศัย**** : บ้านเรือนปลูกด้วยไม้ไผ่หรือไม้ ยกพื้นสูง ป้องกันน้ำท่วมและสัตว์ร้าย
- ****อาหาร**** : ข้าวเป็นอาหารหลัก ประกอบกับปลา ผัก ผลไม้ตามธรรมชาติ สอดคล้องกับคำว่า “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว”
- ****เครื่องแต่งกาย**** : ชายนุ่งโจงกระเบน ห่มสไบเฉียง หญิงนุ่งผ้าถุง ห่มสไบ
- ****การเล่น**** : มีการเล่นดอกไม้ไฟ (ประเพณีเผาเทียนเล่นไฟ) การแข่งเรือ การมหรสพต่างๆ

ศาสนาและความเชื่อ

- **พุทธศาสนานิกายเถรวาท****
 - เป็นศาสนาหลักที่ได้รับการส่งเสริมจากกษัตริย์
 - พระมหากษัตริย์ราชินี 1 (ลิไทย) ทรงพระราชนิพนธ์ “ไตรภูมิพระร่วง” ซึ่งเป็นวรรณกรรมทางพุทธศาสนาที่สำคัญ
- **ความเชื่อดั้งเดิม****
 - ผีบรรพบุรุษและเทพยดา (อิทธิพลจากขอม)
 - มีการสร้างเทวสถานสำหรับบูชาพราหมณ์-ฮินดูควบคู่กับพุทธสถาน

บทบาทของพระสงฆ์

พระสงฆ์ในสมัยสุโขทัยมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านจิตวิญญาณและการศึกษา เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชน และเป็นที่ปรึกษาของกษัตริย์ในด้านการปกครองบ้านเมือง